

Avalik konsultatsioon järgmise kümnendi energiatõhususraamistiku kohta

Tärniga (*) märgitud väljad on kohustuslikud.

Sissejuhatus

Nagu [Euroopa Komisjoni 2026. aasta tööprogrammis](#) on märgitud, kavatseb komisjon oma kliimaeesmärkide saavutamisel püsida ettenähtud ajakavas ja tulla välja eelolevat kümnendit hõlmava tugiraamistikuga, mis tagab Euroopa konkurentsivõime ja kestlikkuse, ning muu hulgas töötada välja energiatõhususraamistiku ja järk-järgult kaotada fossiilkütuste toetused. Algatuse eesmärk on aidata valmistada ette tulevikukindel energia- ja kliimapoliitika raamistik, mis toetab ELi jõupingutusi süsinikuheite vähendamise, taskukohase energia, julgeoleku ja konkurentsivõime eesmärkide saavutamisel.

Algatus aitab saavutada Euroopa kliimamääruse algselt kokkulepitud muudatuses esildatud eesmärki vähendada 2040. aastaks kasvuhoonegaaside netoheidet 90 % võrreldes 1990. aastaga. Energiatõhususel peaks eeldatavasti olema keskne roll selle eesmärgi kulutõhusal saavutamisel ning samal ajal peaksid tänu sellele suurenema konkurentsivõime ja energiajulgeolek ning olema tagatud taskukohane energia kodanike ja ettevõtjate jaoks. Järgmise kümnendi energiatõhususraamistiku väljatöötamisel võetakse arvesse muid kogu ELi kliima- ja energiaõigust käsitlevaid käimasolevaid ja kavandatud algatusi, sealhulgas energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse läbivaatamist, 2030. aasta järgseks perioodiks liikmesriikides seatud kliimaeesmärke ja võetavaid pindlikkusmeetmeid, ajakohastatud taastuvenergiaraamistikku, ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (EL HKS), energialiidu sotsiaalset mõõdet ning muid asjakohaseid energiapoliitika algatusi ja toetavaid vahendeid.

Energiatõhususe direktiivis on sätestatud terviklik raamistik energiatõhususe edendamiseks kogu ELis, sealhulgas siduvad ELi tasandi eesmärgid, riikide panused, valdkondlikud meetmed, avaliku sektori juhtroll ning planeerimis-, järelevalve- ja aruandluseeskirjad. See toetab strateegilist keskpikka ja pikaajalist energiaalast planeerimist, sidudes selle energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitlevas määruses sätestatud lõimitud riiklike energia- ja kliimakavadega, ning aitab kaasa ELi 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärkide ning pikaajaliste eesmärkide saavutamisele. Samuti annab see komisjonile aluse jälgida ELis ja liikmesriikides tehtavaid edusamme ning võtta parandusmeetmeid, kui ambitsioonid või rakendamine ei ole piisavad.

Võttes arvesse muutuvaid poliitilisi vajadusi ja üleminekut 2030. aasta järgsesse perioodi, hindab komisjon energiatõhususraamistiku senist toimimist ja selgitab välja valdkonnad, kus raamistikku saaks järgmiseks kümnendiks veelgi ühtlustada, tugevdada või kohandada. Hindamisel võetakse arvesse energiatõhususe suurenevat tähtsust vähese süsinikuheitega, keskkonnahoidlikuma, elektrifitseerituma ja integreerituma energiasüsteemi kavandamisel ja käitamisel, vajadust toetada tööstuse konkurentsivõimet ja innovatsiooni ning sotsiaalse õigluse ja õiglase ülemineku tähtsust, lõpetades samal ajal ELi sõltuvuse fossiilkütuste impordist ning vähendades fossiilkütuste toetusi, halduskoormust ja kulusid.

Sellele hinnangule ja komisjoni 2024.-2029. aasta poliitilistele prioriteetidele tuginedes uurib komisjon võimalusi ELi energiatõhususraamistiku edasi arendamiseks, et tagada järgmiseks kümnendiks tõhus, paindlik ja tulevikku suunatud raamistik.

Sellega seoses käivitab komisjon avaliku konsultatsiooni, et koguda arvamusi kõigilt huvitatud isikutelt. Konsulterimiseks kasutatakse kaheosalist küsimustikku:

1. osa sisaldab küsimusi vastaja kohta.

2. osas keskendutakse järgmise kümnendi energiatõhususraamistiku peamistele aspektidele, täpsemalt järgmisele:

- energiatõhususpoliitika praeguse raamistiku tulemuslikkus ja sidusus;
- energiatõhususe roll uues kliima- ja energiaraamistikus (poliitiline ja strateegiline suund, valdkondlikud normid ja rahastamisraamistik ning tugivahendid);
- õigusraamistiku ühtlustamine ja halduskoormuse vähendamine (sektorite ja poliitikavaldkondade tegevuse tõhusam koordineerimine).

Saate salvestada oma vastused mustandina ja esitada need hiljem. Lisaks mõnele kohustuslikule küsimusele võite vastata enda jaoks oluliste jaotiste küsimustele. Kui küsimustele vastates kasutate vaba teksti välja lisamärkuste esitamiseks, siis tehke seda lühidalt. Küsimustiku lõpus on võimalik laadida üles kas üksikasjalikumaid märkusi või arvamusi sisaldav dokument.

1. Energiatõhususpoliitika praeguse raamistiku tulemuslikkus ja sidusus

Praegune energiatõhususpoliitika raamistik võiks järgmise kümnendi strateegilisi eesmärke laialdasemalt toetada. See hõlmab kiiremat üleminekut kliimaneutraalsusele, ELi konkurentsivõime tugevdamist, energiajulgeoleku ja energiasüsteemi vastupanuvõime suurendamist, strateegilise autonoomia toetamist ning keskkonnahoidliku tehnoloogia ja nullnetotehnoloogia väärtusahelate probleemide lahendamist.

Energiatõhususpoliitika peaks tagama energiatõhususe tulevase vähese süsinikuheitega energiasüsteemi kavandamisel ja käitamisel, et lõimida süsteemi suures mahus taastuvenergiat, lõpetada energia raiskamine, suurendada ülemäärase soojuse ja heitsoojuse korduskasutust ning minimeerida üleminekukulusid. Samuti võiks energiatõhususpoliitika aidata kaasa fossiilkütuste järkjärgulisele kasutuselt kõrvaldamisele ja neile kütustele makstavate toetuste kaotamisele ning oskuste, tööjõu arendamise ja töökohtade loomise aspektide süstemaatilisele lõimimisele. Energiatõhususel on keskne roll ka kliimamuutustele vastupanu suurendamisel ja kliimamõjudega kohanemise toetamisel paremini lõimitud energiasüsteemis.

Lisaks on võimalik suurendada sidusust ja koostoimet energiatõhususraamistiku ja muude poliitikavaldkondade vahel, sealhulgas keskkonna- (eelkõige õhukvaliteet) ja kliimapolitiika, transpordi-, tööstus-, ehitus- ja linnaarengu-, põllumajandus-, makromajandus- ja tööstuspolitiika ning energialiidu sotsiaalse mõõtmega vahel, et maksimeerida üldist tulemuslikkust ja kulutõhusust

1. Mil määral nõustute järgmise väitega?

Energiatõhususe direktiivi peamised eesmärgid, eelkõige energiatõhususe rakendamine prioriteedina kõigis sektorites, takistuste kõrvaldamine energiaturul ja energiatõhusust negatiivselt mõjutavate turutõrgete kõrvaldamine, on 2030. aasta järgse raamistiku puhul endiselt asjakohased.

	Ei nõustu üldse	Ei nõustu	Jään erapooletuks	Nõustun	Nõustun täielikult	Arvamus puudub
* Palun valige vastusevariant.				X		

Palun selgitage oma vastust.

Eesti leiab, et energiatõhususe direktiivi peamised eesmärgid on ka pärast 2030. aastat jätkuvalt asjakohased. Energiatõhusus aitab vähendada energiatarbimist, tugevdada varustuskindlust, parandada konkurentsivõimet ning vähendada energiakulusid ja keskkonnamõju. Samas peab tulevane raamistik olema paindlikum ja praktilisem, arvestades liikmesriikide erinevaid lähteolusid, piirkondlikke eripärasid, investeerimisvõimekust ning muutuvat geopoliitilist ja majanduslikku olukorda. Eesti rõhutab, et energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet tuleb rakendada tasakaalustatult, võttes arvesse ka julgeoleku, majanduskasvu ja energiasüsteemi töökindlusega seotud vajadusi.

2. Mil määral on energiatõhususe direktiiv oma eesmärgid seni saavutanud?

	Üldse mitt e	Vähese l määral	Mõningal määral	Mõõdukalt määral	Suurel määra l	Arvamus puudub
* Palun valige vastusevariant.			X			

Palun selgitage oma vastust.

Eesti hinnangul on energiatõhususe direktiiv aidanud oluliselt suurendada teadlikkust energiatõhususest ning andnud liikmesriikidele selge strateegilise suuna energiasäästu, hoonete renoveerimise ja energiasüsteemide tõhustamise edendamisel. Direktiiv on toetanud energiatõhususe integreerimist avaliku sektori tegevustesse ning aidanud kaasa pikaajaliste investeeringute ja turuarengute kujunemisele.

Samas on rakendamise mõju olnud liikmesriigiti ja sektoriti erinev ning kogu energiasäästu potentsiaal ei ole veel täielikult realiseerunud. Suuremateks väljakutseteks on jätkuvalt investeerimisvõimekus, projektide ettevalmistamise suutlikkus, haldusvõimekus ning vajadus tagada piisav tehniline ja finantsiline tugi kohaliku tasandi rakendamisel. Eesti leiab, et tulevane raamistik peaks olema paindlikum ning toetama senisest enam praktilisi, kulutõhusaid ja piirkondlikke eripärasid arvestavaid lahendusi.

3. Mis on ELi energiatõhususepoliitika raamistiku tulemuslikkusele kõige rohkem kaasa aidanud? *(Andke igale allpool esitatud variandile punkte vahemikus 1-5, kus 1 tähistab väga väikest ja 5 väga suurt panust.)*

	1	2	3	4	5	Arvamus puudub
* Energiatõhususe esikohale seadmise põhimõte				X		
* ELi tasandi eesmärgid ja/või riikide panused			X			
* Siseriiklikud planeerimis- ja aruandlusnõuded		X				
* Energiasäästukohustus				X		
* Avaliku sektori eeskuju			X			
* Energiaauditid ja energijuhtimissüsteemid			X			
* Tarbijate teavitamine ja mõõtmine			X			
* Kütte ja jahutuse energiatõhusus			X			
* Kohalikud kütte- ja jahutuskavad		X				
* Rahaline ja tehniline abi				X		
Muu						

Täpsustage, kui vastasite „muu“:

...

4. Millised tegurid on piiranud praeguse raamistiku tõhusust? (Andke igale allpool esitatud variandile punkte vahemikus 1-5, kus 1 tähistab väga väikest ja 5 väga suurt panust.)

	1	2	3	4	5	Arvamus puudub
* Ebapiisavad eesmärgid		X				
* Siseriiklike energiatõhususraamistike vähene ühtlustamine ja vähene piiriülene koostalitlus			X			
* Normide keerukus ja suur halduskoormus				X		
* Ebaühtlane rakendamine liikmesriikides			X			
* Ebapiisav täitmise tagamine			X			
* Piiratud juurdepääs rahastamisallikatele					X	

* Piiratud majanduslik põhjendatus				X		
* Oskuste nappus		X				
Muu				X		

Täpsustage, kui vastasite „muu“:

Eesti hinnangul on praeguse raamistiku tõhusust mõjutanud eelkõige liikmesriikide erinevad sotsiaal-majanduslikud ja regionaalsed tingimused, investeerimisvõimekus ning rakendamise keerukus riigisisiseses õigus- ja haldusruumis. Täiendavat tähelepanu vajab kohaliku tasandi suutlikkus, sealhulgas tehniline nõustamine, projektide ettevalmistamine ja ühe kontaktpunkti teenuste arendamine, mis aitavad viia energiatõhususe eesmärgid praktiliste investeeringuteni.

Eesti hinnangul peaks tulevane raamistik rohkem toetama isetasuvaid ja turupõhiseid investeeringuid ning vältima olukorda, kus energiatõhususe eesmärkide saavutamine sõltub peamiselt avaliku sektori toetustest. Samuti peab raamistik rohkem arvestama piirkondlike eripärade ja õiglase ülemineku vajadustega.

5. Mil määral on energiatõhususe direktiiv soodustanud energiatõhusalaseid jõupingutusi järgmistes sektorites?

	Üldse mitte	Vähesel määral	Mõningal määral	Mõõdukalt määral	Suurel määral	Arvamus puudub
* Hooned				X		
* Küte ja jahutus				X		
* Tööstus			X			
* Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT)		X				
* Transport		X				
* Kommertsteenused			X			
* Avalikud teenused			X			

6. Mil määral on energiajuhtimissüsteemid ja energiaauditid osutunud tõhusaks viisiks, kuidas optimeerida ettevõtete energiatõhusust ja aidata kaasa kulude kokkuhoiule?

	Üldse mitte	Vähesel määral	Mõningal määral	Mõõdukalt määral	Suurel määral	Arvamus puudub
* Palun valige vastusevariant.				X		

Palun selgitage oma vastust.

Eesti hinnangul on energiaauditid ja energiajuhtimissüsteemid olulised tööriistad ettevõtete energiatõhususe parandamisel ning energiakulude vähendamisel. Need aitavad tuvastada energiasäästu võimalusi, parandada energiakasutuse läbipaistvust ning toetavad teadlikumat investeerimisotsuste tegemist. Eriti energiajuhtimissüsteemid võimaldavad energiatarbimist pidevalt jälgida ja tõhustada hoonete ning protsesside toimivust.

Samas sõltub nende tegelik mõju suuresti sellest, kas auditite tulemused viiakse edasi konkreetsete investeeringute ja rakendusmeetmeteni. Eesti hinnangul peaks tulevane raamistik senisest enam toetama terviklikku lähenemist, mis ühendab energiaauditid, tehnilise toe, investeeringud ja rakendamise, et saavutada reaalseid ja pikaajalisi energiasääste.

7. Millised energiasäästukohustuse täitmiseks rakendatud siseriiklikud poliitikasuunad ja -meetmed (energiatõhususe direktiivi artiklid 8-10) on osutunud praeguses raamistikus kõige tõhusamaks? *(Andke igale allpool esitatud variandile punkte vahemikus 1-5, kus 1 tähistab ebatõhusat ja 5 väga tõhusat varianti.)*

	1	2	3	4	5	Arvamus puudub
* Energiatõhususkohustuse süsteemid		X				
* Valgete sertifikaatide süsteemid	X					
* Energiatõhususe rahastamise programmid, sealhulgas finantsinstrumendid ja -toetused					X	
* Teavituskampaaniad ja käitumuspõhised kampaaniad		X				
* Tööstusprogrammid			X			
* Avaliku sektori sekkumismeetmed				X		
* Maksustamine, sealhulgas CO ₂ -maksud				X		
Muu				X		

Täpsustage, kui vastasite „muu“:

Eesti hinnangul on kõige tõhusamaks osutunud meetmed, mis ühendavad investeeringutoetused, regulatiivsed nõuded ja erasektori investeeringute kaasamise. Oluline on, et energiatõhususe investeeringud oleksid võimalikult suures ulatuses majanduslikult tasuvad ning avaliku sektori toetus aitaks eelkõige lühendada investeeringute tasuvusaega. Eesti peab vajalikuks, et energiasäästukohustuse meetmete kujundamisel kasutataks rohkem tasuvusanalüüse ja kulutõhususe põhimõtteid.

8. Millised tegurid on mõjutanud energiatõhususe direktiivi V lisa kohaldamise tulemuslikkust energiasäästukohustuse täitmisel?

Valikud vahemikus 1 – 3

a. Sätete keerukus

- b. Erinevad energiasäästu arvutamise meetodid
- c. Ebaühtlane rakendamine liikmesriikides
- d. Piiratud arv erandeid täiendavuse põhimõttest

e. Ebapiisavad suunised

- f. Fossiilkütuste otsese põletamisega seotud meetmetest tuleneva säästu väljajätmine

g. Vähene huvi energiasäästuga seotud rahalise kasu teenimise vastu tulenevalt keerukusega seotud suurtest tehingukuludest

- h. Muu

Täpsustage, kui vastasite „muu“:

...

9. Millised energiatõhususe direktiivi sätted on olnud kütte ja jahutuse energiatõhususe suurendamisel kõige tõhusamad?

Valikud vahemikus 1 – 3

- a. Kohalikud kütte- ja jahutussüsteemi planeerimist käsitlevad sätted

b. Tõhusa koostootmise arendamist käsitlevad sätted

c. Kaugkütte ja -jahutuse energiatõhusust käsitlevad sätted

d. Heitsoojuse taaskasutust käsitlevad sätted

- e. Mõõtmist ja arvetel esitatavat teavet käsitlevad sätted
- f. Muu

Täpsustage, kui vastasite „muu“:

...

2. Energiatõhususe roll uues kliima- ja energiaraamistikus

a. Poliitiline ja strateegiline suund

Energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse läbivaatamise raames [palus komisjon ajavahemikul 18. detsembrist 2025 kuni 12. märtsini 2026 tõendeid](#) selle kohta, milline peaks eelistatavalt olema 2030. aasta järgse raamistiku sihiks seatav ülesehitus, sealhulgas seoses energiatõhususega. Komisjon palub sidusrühmadel kõnealuse konsultatsiooni käigus vastata selleteemalistele küsimustele, kuni see konsultatsioon on veel avatud.

Siin on korratud küsimused energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse läbivaatamise kohta, kui Teil ei ole võimalik osaleda energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse teemalises konsultatsioonis, mis kestab 12. märtsini 2026.

1. ELis on praegu seatud 2030. aasta energiatõhususeesmärk koos soovituslike riiklike panustega. Kuidas Teie arvates tuleks energiatõhusust väljendada ja milline peaks olema süsteemi struktuur, et see toetaks energiatõhususe vajalikku kasutuselevõttu ELi 2040. aasta kliimaeesmärkide saavutamiseks? (*Järjestage järgmised variandid või nõustuge algse järjestusega.*)

Järjestage

- **(1)** 2. variant. Säilitatakse 1. variandiga samalaadne siduvate ELi eesmärkidega struktuur ja samal ajal tagatakse liikmesriikidele paindlikkus vastavalt nende eripäradele.
- **(2)** 1. variant. Jätkatakse ELi siduva energiatõhususeesmärgi praeguse struktuuriga, mida toetavad valemitega kindlaks määratud riiklikud panused.

- **(3)** 4. variant. Kogu ELi jaoks kehtestatakse üks üldine geofitseerimiseesmärk koos peamiste parameetrite (nt taastuvenergia ja energiatõhusus) miinimumkünnistega
- **(4)** 1., 2., 3. või 4. varianti täiendatakse/kombineeritakse energiasüsteemi põhikomponentide (nt elektrifitseerimine, heitsoojusenergia vähendamine või korduskasutamine) põhiliste tulemusnäitajate seirega ning ühtlasi tagatakse läbipaistvus ja võrreldavus.
- **(5)** 3. variant. Kogu ELi jaoks kehtestatakse üks üldine puhta energia eesmärk koos peamiste energiaparametrite, sh energiatõhususe miinimumkünnistega.
- Muu variant või variantide kombinatsioon

Kui sidusrühmadel on midagi lisada või täpsustada seoses 2030. aasta järgse eesmärgi ülesehitusega, siis seda saab teha siin:

Eesti toetab ELi siduva energiatõhususeesmärgi säilitamist koos riiklike panustega, tagades samal ajal liikmesriikidele suurema paindlikkuse nende erinevate lähteolude, kliimatingimuste, energiasüsteemide ja regionaalsete eripärade arvestamiseks. Eesti hinnangul peaks tulevane raamistik olema tehnoloogianeutraalne, praktiline ja võimaldama valida kulutõhusaid lahendusi riiklike eesmärkide saavutamiseks.

Lisaks energiatõhususe üldeesmärkidele peab tulevane süsteem senisest enam arvestama energiasüsteemi terviklikku toimimist ning toetama võtmenäitajate seiret, sealhulgas elektrifitseerimist, süsteemi paindlikkust, heitsoojuse kasutamist, renoveerimise edenemist ja energiapuuduse vähendamist. Eesti peab oluliseks ka kohaliku tasandi rolli tugevdamist energiatõhususe eesmärkide rakendamisel.

Kui valisite variandi „muu variant või variantide kombinatsioon“, siis täpsustage:

...

kuni 1000 tähemärki

2. Kuidas tuleks võrrelda/jälgida pärast 2030. aastat energiatõhususe valdkonnas tehtavaid edusamme?

- Energiatarbimise seisukohast
- Energiamahukuse seisukohast
- **Muu**
- Arvamus puudub

Täpsustage, kui vastasite „muu“:

Eesti hinnangul tuleks pärast 2030. aastat energiatõhususe valdkonnas tehtavaid edusamme hinnata kombineeritud lähenemise kaudu, mis arvestab nii energiatarbimist kui ka energiamahukust. Energiatarbimise näitajad võimaldavad hinnata absoluutset energiasäästu ja süsteemi tõhusust, samas kui energiamahukus aitab paremini arvestada majanduskasvu, sektoraalseid eripärasid ja struktuurimuutusi.

Lisaks peaks tulevane raamistik senisest enam toetuma täiendavatele süsteemi tulemusnäitajatele, sealhulgas elektrifitseerimisele, renoveerimise edenemisele, heitsoojuse kasutamisele, energiasüsteemi paindlikkusele ja energiapuuduse vähenemisele. Eesti peab oluliseks ka lõpp- ja primaarenergia tarbimise selget eristamist edusammude jälgimisel.

3. Millised meetmed tagaksid kõige paremini 2030. aasta järgsete energiatõhususeesmärkide saavutamise?

Valikud vahemikus 1 – 3

- Parema jälgimine ja aruandlus
- Parandusmeetmed või täitmise tagamise meetmed
- **Parema energiatõhususe rahastamise raamistik**
- **Parema tehniline abi**
- **Energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte parema kohaldamine**
- Muu

Täpsustage, kui vastasite „muu“:

4. Kas tulevane ELi energiatõhususpoliitika peaks tagama kogu energiasüsteemi tõhususe, keskendudes võrdselt energiatõhususpotsiaalile nii pakkumis- kui ka nõudluspoolel?

• **Peaks küll**

- Ei peaks
- Arvamus puudub

Palun selgitage oma vastust:

Eesti leiab, et energiasüsteemi tuleb käsitleda tervikuna, sidudes omavahel nii nõudlus- kui pakkumispoole meetmed. Energiatõhususe parandamine, hoonete renoveerimine, tarbimise paindlikkus, lokaalne kütte planeerimine ning heitsoojuse tõhusam kasutamine aitavad vähendada energianõudlust, alandada kogu energiasüsteemi kulusid ning vähendada vajadust täiendavate võrgu- ja tootmisinvesteeringute järele. Samas tuleb tagada tasakaal energiatõhususe, energiatootmise, varustuskindluse ja süsteemi töökindluse vahel. Leiame, et terviklik energiasüsteemi planeerimine saavutada kulutõhusama, kiirema ja paremini koordineeritud energiasiidde.

5. Millised poliitikameetmed on tõhusad energiatõhususe tagamisel tulevase vähese süsinikuheitega energiasüsteemi kavandamise ja käitamise jaoks? (*Andke igale allpool esitatud variandile punkte vahemikus 1-5, kus 1 tähistab ebatõhusat ja 5 väga tõhusat varianti.*)

	1	2	3	4	5	Arvamus puudub
* Energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte parem kohaldamine siseriikliku energiasüsteemi planeerimisel				X		
* Kogu süsteemi kulude arvutamine, et seada energiatõhususvõimalused pakkumis- ja nõudluspoolel esikohale			X			
* Tehisintellekti kasutamise soodustamine energiasüsteemi projekteerimisel ja käitamisel			X			

* Energiasüsteemi planeerimise detsentraliseerimine ning kohaliku tasandi mõjuvõimu suurendamine süsteemi töhusal projekteerimisel ja lõimimisel				X		
* Põhiline tulemusnäitaja või eesmärk, näiteks heitsoojuse vähendamiseks			X			
Eespool nimetatud meetmete kombinatsioon					X	
Muu						

Kui valisite „eespool nimetatud meetmete kombinatsioon“ või „muu“, siis täpsustage:

Meetmete kombinatsioon, kus olulisel kohal on meetmete majanduslik tasuvus ja rahastus ning meetmete lihtne ja bürokraatiavaba rakendamine, eelkõige energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte rakendamisel.

6. Milliseid vahendeid tuleks seoses võimaliku energiasäästukohustusega eelistada, et saavutada kokkuhoid lõppkasutuses riigi tasandil ja lõpptarbimissektorites?

- Energiatõhususkohustuse süsteemid
- Valgete sertifikaatide süsteemid
- Energiatõhususoksjonid
- **Riiklikud energiatõhususfondid ja sihtotstarbelised energiatõhususe rahastamise programmid, sealhulgas finantsinstrumendid**
- **Maksustamine ja rahalised stiimulid**
- Muu

Täpsustage, kui vastasite „muu“:

...

b. Valdkondlikud erisätted

1. Millistes sektorites või valdkondades tuleks energiatõhususe suurendamiseks rohkem pingutada?

Valikud vahemikus 1 – 3

- **Hooned**
- **Küte ja jahutus**
- Tööstus
- Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT), sealhulgas andmekeskused
- **Energiasüsteem**
- Transport
- Kommertsteenused
- Avalik sektor
- Finantssektor
- Muu

Täpsustage, kui vastasite „muu“:

--

2. Millised energiatõhususe direktiivi sätted avaliku sektori kohta on tulevikus kõige asjakohasemad ja millega tuleks jätkata / mida tuleks tugevdada?

Valikud vahemikus 1 – 3

- Energiajuhtimissüsteemid ja avaliku sektori asutuste energiaauditid
- **Energiaarbimise vähendamise eesmärgid avalikus sektoris**
- **Liikmesriikide abi piirkonna ja kohaliku tasandi asutustele**
- Kohustus renoveerida igal aastal 3 % üldkasutatavatest hoonetest
- **Energiasääst üldkasutatavates hoonetes**
- Kohustuslikud energiatõhususkriteeriumid riigihangetes

3. Kas energijuhtimissüsteemide ja energiaauditite rakendamine ettevõtetes peaks jätkuma / kas seda tuleks tugevdada?

a. Peaks küll

- b. Ei peaks
- c. Arvamus puudub

Palun selgitage oma vastust:

Need meetmed aitavad ettevõtetel tuvastada energiasäästu võimalusi, parandada ressursitõhusust, vähendada energiakulusid ning suurendada ettevõtete vastupanuvõimet energiahindade kõikumisele.

Tulevases raamistikus tuleks suuremat tähelepanu pöörata energiamahukatele ja suure energiatarbimisega ettevõtetele ning siduda energiaauditid ja energijuhtimissüsteemid senisest tugevamalt investeeringute, tegevuskavade, tehnilise nõustamise ning finantseerimisvõimalustega. Samuti peab raamistik arvestama ettevõtete suuruse, energiatarbimise ja sektori eripäraga. Eesti peab oluliseks ka hoonete energijuhtimissüsteemide laiemat kasutuselevõttu, et toetada energiatõhususe pidevat jälgimist ja optimeerimist.

4. Milline peaks olema energijuhtimissüsteemide ja energiaauditite rakendamise põhikriteerium ettevõtetes?

- Ettevõtte suurus (nt väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd), muud kui VKEd)

• Energiatarbimine

- Tegevussektor (nt tööstus, transport, teenused)
- Kasvuhoonegaaside heide

Täpsustage, kui vastasite „muu“:

5. Missuguste ettevõtjate suhtes tuleks energijuhtimissüsteeme ja energiaauditeid kohaldada? (Tingimuste kohta vt komisjoni soovitus 2003/361/EÜ lisa I jaotise artikli 3 lõige 1)

• Ainult autonoomsed ettevõtjad

- Autonoomsed ettevõtjad ja sidusettevõtjad
- Autonoomsed ettevõtjad, partnerettevõtjad ja sidusettevõtjad
- Muu

Täpsustage, kui vastasite „muu“:

6. Millised energiatõhususe direktiivi sätted kütte ja jahutuse kohta on kõige asjakohasemad tulevikus ja fossiilkütuse kasutamise järkjärgulise kaotamise puhul ning millega tuleks jätkata / mida tuleks tugevdada?

Valikud vahemikus 1 – 3

- Kohalikud kütte- ja jahutuskavad, mis on seotud riiklike energia- ja kliimakavadega ning riiklike õhusaaste kontrolli programmidega, samuti õhukvaliteedikavad
- **Tõhusat kaugkütet ja -jahutust käsitlevad sätted**
- **Keskkonnasäästlikku kütte- ja jahutustehnoloogiat, sealhulgas soojuspumpasid, geotermilise energia süsteeme ja päikese soojusenergiat põhinevat tehnoloogiat käsitlevad sätted**
- Tõhusat koostootmist käsitlevad sätted
- **Elektrienergiasektorist, tööstusest, teenustest ja andmekeskustest pärit heitsoojuse taaskasutamist käsitlevad sätted**
- Mõõtmist ja arvetel esitatavat teavet käsitlevad sätted
- Muud (või uued) sätted

Täpsustage, kui vastasite „muud (või uued) sätted“:

...

7. Kas heitsoojuse / ülemäärase soojuse / tootmisprotsessi käigus tekkiva soojuse taaskasutamine peaks muutuma kohustuslikuks, kui kulude-tulude analüüsi või energiaauditite abil on kindlaks tehtud kulutõhusad korduskasutusvõimalused?

- a. Peaks küll**
- b. Ei peaks
- c. Arvamus puudub

Palun selgitage oma vastust:

Heitsoojuse ja tootmisprotsessides tekkiva ülemäärase soojuse taaskasutamist tuleks võimalusel edendada, eelkõige juhtudel, kus kulude-tulude analüüs või energiaaudit kinnitab lahenduse tehnilist ja majanduslikku põhjendatust. Sellised lahendused aitavad vähendada energia raiskamist, parandada energiasüsteemi tõhusust ning vähendada primaarenergia kasutust ja energiakulusid.

Samas peab tulevane raamistik jääma piisavalt paindlikuks ning arvestama kohalike eripärade, taristu olemasolu, võimalike tarbijate paiknemise ning tegeliku kulutõhususega. Eesti hinnangul tuleks vältida ebaproportsionaalset haldus- ja investeerimiskoormust olukordades, kus heitsoojuse kasutamine ei ole praktiliselt või majanduslikult teostatav.

8. Kas linnapiirkondades tuleks tõhususe suurendamiseks seada esikohale küttevõrgud (nt kaugküte) ja vältida olukorda, kus kohaliku elektrivõrgu võimsust napib või elektrienergia jaotamise kulud suurenevad hüppeliselt?

- Jah, küttevõrkudel peaks olema miinimumosakaal kogu kütte- ja jahutusvarustuses -
- Jah, kohalikele omavalitsustele tuleks anda õigus otsustada, milliseid linnapiirkondi küttevõrgud varustavad
- Jah, tuleks nõuda küttevõrkude tarnitava soojuse madalamat siseriiklikku maksustamist (käibemaksu ja aktsiisi miinimum- või nullmäär)
- **Jah, küttevõrke tuleks arendada investeeringuid võimaldava rahastamisraamistiku kaudu**
- Jah, hoonete ja tööstuse tekitatava süsinikuheite vähendamiseks mõeldud keskkonnahoidlikku kütte- ja jahutustehnoloogiasse investeerimist võimaldava rahastamisraamistiku kaudu
- Muud prioriseerimismeetmed
- Prioriseerimine ei ole vajalik

Täpsustage, kui vastasite „muud prioriseerimismeetmed“:

...

9. Kuidas tuleks andmekeskusi pärast 2030. aastat reguleerida? (Andke igale allpool esitatud variandile punkte vahemikus 1-5, kus 1 tähistab variandiga kindlat mittenõustumist ja 5 kindlat nõustumist.)

	1	2	3	4	5	Arvamus puudub
* Reguleerimine ei ole vajalik	X					
* Säilitada energiatõhususe direktiivi artikli 12 kohane praegu kehtiv raamistik (andmete avalikustamine, aruandlussüsteem ja reitingusüsteem)				X		
* Muuta energiatõhususe direktiivi artikli 12 kohane praegune raamistik ja VII lisa kogu ELis ühtsemaks				X		
* Lisada raamistikku kogu ELi hõlmavad miinimumnõuded andmekeskuste energiatõhususalase tulemuslikkuse kohta			X			
* Näha loamenetluse või riikliku rahastamise puhul ette kestlikkustingimused			X			
* Näha ette meetmed, millega toetatakse andmekeskuste loimimist energiasüsteemi				X		
Muu				X		

Täpsustage, kui vastasite „muu“:

Loamenetluste puhul tuleb pigem vaadata neid reguleerivaid õigusakte, ehk kaaluda kus kestlikkuse nõuded peaks olema - kas EED või mõni muu õigusakt.

c. Rahastamisraamistik ja tugivahendid

1. Millist liiki rahastamisraamistik on Teie arvates energiatõhususeesmärkide saavutamiseks kõige sobivam?

- Normatiivne rahastamisraamistik, mis konkreetselt seob finantsstiimulid siduvate energiatõhususe parandamise meetmetega kooskõlas regulatiivsete nõuetega
- **Toetav rahastamisraamistik, mille puhul avaliku sektori poolne rahastamine**

aitab turuosalistel võimendada energiatõhususe ärimudelit ning era- ja avaliku sektori sidusrühmadel pääseda ligi energiatõhususprojektide rahastamisele

- Seireraamistik, milles keskendutakse energiatõhususalase tulemuslikkuse jälgimisele sellekohase aruandluse ja vastavate võrdlusuuringute abil, kusjuures avaliku sektori sekkumine on piiratud
- Ükski eespool nimetatud raamistik ei ole energiatõhususeesmärkide saavutamisel piisavalt tõhus
- Arvamus puudub

2. Millised on kõige olulisemad rahastamistoetused ja tugivahendid, mis soodustavad energiatõhususse investeerimist ja energiatõhususlahenduste kasutuselevõttu?

• **Energiatõhusustoetused ja -subsiidiumid**

• **Energiatõhususega seotud sooduslaenud ja pangalaenukõlblikkuse toetus avaliku sektori rahastamisprogrammide kaudu (nt riigigarantii tagatisena, laenuintressiga seotud maksusoodustus jne)-**

• **Segarahastamine, milles on ühendatud toetused, finantsinstrumendid ja tehniline abi**

• Kaubeldavad energiatõhusussertifikaadid (valged sertifikaadid)

• **Nõustamisteenused ja projektiarendusabi vahendid**

• **Avaliku ja erasektori partnerlused, näiteks kontsessioonid ja muud omakapitali kaasinvesteerimise süsteemid**

- Maksusoodustused ja karistamine maksustamise kaudu
- Rahastamine teenuslepingute/tegevuskulude kaudu (energiatõhusus teenusena ja muud uuenduslikud energiateenused, liisimine jne)
- Rahastamine krediidilepingute kaudu, näiteks energiatõhususega seotud laenutooted (tagatud ja tagamata laenud)
- Energiateenuse ettevõtja põhine ja kolmanda isiku poolne rahastamine (bilansiväline)
- Keskkonnahoidlik väärtpaberistamine ja varaga tagatud väärtpaberid laenutegevuse ja kapitaliturgude hoogustamiseks
- Muu

Täpsustage, kui vastasite „muu“:

...

3. Kui asjakohaseks peate järgmisi ELi energiatõhususe rahastamise ja energiateenuste

raamistiku täiustusi? (Andke igale allpool esitatud variandile punkte vahemikus 1-5, kus 1 tähistab täiesti sobimatut ja 5 kõige sobivamat varianti.)	1	2	3	4	5	Arvamus puudub
* Energiatõhususe rahastamise raamistiku ühtlustamine ja lihtsustamine, tagades energiatõhususse tehtavate investeeringute ja energiateenuste rahastamise kõlblikkuse eeskirjade range ühtlustamise asjaomasel õigusraamistikus (energiatõhusust käsitlevad õigusaktid, finantsteenuste määrus, ELi taksonoomia, riigiabiraamistik, ELi rahastamisprogrammid, ELi eelarve-eeskirjad ja olulise kahju ärahoidmise põhimõte ning muud asjakohased raamistikud)			X			
* Energiatõhususlaenude, energiateenuste (ettevõtjad ja teenuseosutajad), energiatõhususlepingute ning muude asjakohaste uuenduslike rahastamisvahendite ja uute energiateenustel põhinevate mudelite ühtsete ELi tasandi määratluste ja standardvormide tagamine				X		
* Turuosalistele selgemate suuniste ja teabe andmine, parandades samal ajal programmide kavandamist ja rakendamist, eelkõige reageerimisvõime, asjakohasuse ja tegevuse tõhususe osas				X		
* ELi raamatupidamiseeskirjade ning energiateenuslepingute ja teenuspõhise rahastamise finantskäsitluse täpsustamine				X		
* Energiatõhusussertifikaadi (valge sertifikaat) ühtse vormi kehtestamine, et suurendada investorite usaldust energiasäästu rahalise väärtuse vastu ja luua piiriülese koostalitluse miinimumalus		X				
* Energiasäästu seire ja kontrolli meetmete lihtsustamine, et tagada piiriülene koostalitus, vähendada tehingukulusid ning soodustada investeeringuid energiatõhususse ja turu laienemist				X		

* Energiateenuse ettevõtjate kohta riiklike andmebaaside loomine ning nende piiriülese koostalitluse ja vastastikuse tunnustamise tagamine			X			
* Energiateenuse ettevõtjatele (riiklike) täitmistagatiste ja refinantseerimisvõimaluste loomise ning energiatõhususlepingute sõlmimise toetamine				X		
* Õigus anda projektiarendusabi ja nõustamistuge, et soodustada energiatõhususse investeerimist					X	
* Finantsinstrumentide ja avaliku sektori tagatiste kasutamise toetamine kui põhivahend riiklike energiatõhusustoetuse raamistike loomisel					X	
* Finantseerimisasutuste ja turuosaliste tihedama koostöö, näiteks energiatõhususe rahastamise koalitsioonis, soodustamine ja toetamine ning liikmesriikide abistamine riiklike koostööplatvormide, näiteks riiklike keskuste väljaarendamisel				X		
* Riigi või kohaliku tasandi koostöö arendamine konkreetsete sektorite, varade või tehnoloogiaga seotud asjaosaliste vahel, et nad jõuaksid kokkuleppele ühistes eesmärkides (partnerluslepingute näidised, nt heitsoojuse taaskasutamise kohta)			X			

3. Energiatõhususpoliitika raamistiku ühtlustamine ja halduskoormuse vähendamine

1. Kas energiatõhususraamistikku tuleks ühtlustada või muuta selle rakendamine paindlikumaks, säilitades samal ajal selle eesmärgid eelseisvaks kümnendiks?

- **Peaks küll**

- Ei peaks
- Arvamus puudub

Kui valisite „peaks küll“, siis milliseid meetmeid või sätteid tuleks lihtsustada (nt energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte, energiasäästukohustus, energiauhtimissüsteemid ja energiaauditid, energiatõhusa kaugkütte ja -jahutuse nõuded jne)?

Energiatõhususraamistikku tuleks järgmise kümnendi vaates ühtlustada ja muuta paindlikumaks, säilitades samal ajal energiatõhususe eesmärkide ambitsiooni. Suuremat tähelepanu tuleks pöörata aruandlusnõuete, energiasäästu arvestamise meetodikate ja erinevate õigusaktide vahel kattuvate kohustuste lihtsustamisele ning ühtlustamisele.

Peame oluliseks, et raamistik arvestaks paremini liikmesriikide, piirkondade ja kohaliku tasandi erineva haldus- ja investeerimisvõimekusega. Samuti tuleks tugevdada erinevate energiatõhususe poliitikate ja andmevoogude koostoimet, sealhulgas energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte, hoonete energiatõhususe, kaugkütte ja -jahutuse ning rahastamisraamistike vahel. Eesti toetab praktilisemat, kulutõhusamat ja energiatarbimise põhisemat lähenemist, et suunata meetmed sinna, kus energiasäästu potentsiaal on suurim ning rakendamine kõige tõhusam.

2. Millised energiatõhususe direktiivi sätted võiks Teie arvates lisada muudesse määrustesse/direktiividesse (nt riigihankeid, hoonete energiatõhusust, rahastamiseeskirju, mõõtmist ja arvete esitamist reguleerivad õigusaktid ning tarbijatemaatikaga seotud sätted jne) ja kuidas?

Energiatõhususe direktiivi põhimõtteid tuleks senisest tugevamalt lõimida teistesse Euroopa Liidu õigusaktidesse ja poliitikaraamistikusse, eelkõige hoonete energiatõhususe, riigihangete, rahastamise, mõõtmise, tarbijakaitse ning kohaliku energia- ja soojusplaneerimise valdkondadesse. Energiasäästu ja energiatõhususe põhimõtted peaksid kujunema loomulikuks osaks investeerimis-, hanke- ja tarbimisotsustest, mitte eraldiseisvaks lisakohustuseks.

Eesti peab oluliseks erinevate õigusaktide ja aruandlusraamistike paremat koostoimet ning dubleerivate nõuete vähendamist. Samuti tuleks tugevdada energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte sidumist avalike hangete, hoonete energiatõhususe, kohaliku soojusplaneerimise ja rahastamisreeglitega. Riigihangete raamistik peaks seejuures keskenduma eelkõige hankemenetluste põhimõtetele, samas kui sisulised energiatõhususe nõuded võiksid olla reguleeritud valdkondlikes õigusaktides.

3. Kas Teie arvates on energiatõhususe direktiivis sätteid, mille rakendamisega seotud halduskulud on suuremad kui rakendamisest saadav kasu?

Meie hinnangul ei seisne peamised väljakutsed energiatõhususe direktiivi eesmärkides, vaid nende rakendamise keerukuses ja halduskoormuse proportsionaalsuses. Eriti kohaliku tasandi ja väiksemate turuosaliste jaoks võivad detailne aruandlus, keerukad arvutusmetoodikad ning sama teabe korduv esitamine erinevates formaatides põhjustada ebaproportsionaalselt suuri halduskulusid võrreldes saavutatava lisandväärtusega.

Eesti peab oluliseks aruandlus- ja seirenõuete lihtsustamist, andmevormingute standardiseerimist ning ühtsete digitaalsete andmevahetuslahenduste kasutuselevõttu, et vähendada dubleerimist ja halduskoormust.

Täiendavat tähelepanu vajab energiaostuvõimetusega seotud meetmete rakendamise praktiline korraldus. Näiteks võib üksikute energiaostuvõimetute leibkondade sihistamine korterelamutes olla halduslikult keerukas ning selle mõju kogu hoone energiatõhususele piiratud.

Samuti tuleks hinnata teatud mõõtmisnõuete praktilist ja tehnilist teostatavust. Näiteks võib direktiivi artikliga 15 seotud tarbimispõhine mõõtmine teatud küttesüsteemide puhul olla tehniliselt ebatäpne või ebaproportsionaalselt kulukas võrreldes saavutatava praktilise kasuga.

4. Kas energiatõhususe direktiivis on osi või sätteid, mis on aegunud või eesmärkide saavutamisel osutunud sobimatuks?

Eesti hinnangul ei ole energiatõhususe direktiivi põhieesmärgid aegunud, kuid osa rakendusmehhanisme ja nõudeid vajab ajakohastamist ning paremat kohandamist liikmesriikide ja kohaliku tasandi vajadustega. Tulevases raamistikus tuleks suuremat tähelepanu pöörata terviklikele lahendustele, sealhulgas renoveerimispakettidele, kohalikele tugistruktuuridele, projektide ettevalmistamise võimekusele ning energiasüsteemi terviklikule käsitlusele.

Eesti leiab, et keerukad aruandlus-, seire- ja administratiivnõuded võivad teatud juhtudel põhjustada ebaproportsionaalselt suurt halduskoormust võrreldes saavutatava lisandväärtusega. Seetõttu tuleks rohkem keskenduda lihtsamatele, tulemuspõhistele ja praktiliselt rakendatavatele lahendustele.

Täiendavalt tuleks hinnata energiateenuste ja energiatõhususlepingute toimimist praktikas ning suurendada nende atraktiivsust turuosaliste jaoks. Samuti võiks üle vaadata fikseeritud perioodilisusega energiaauditite nõuded ning toetada energiatõhususe spetsialistide kvalifikatsioonide paremat ühtlustamist ja vastastikust tunnustamist Euroopa Liidus.

5. Kas 2030. aasta järgses raamistikus on energiatõhususest aru andmise kohustusi, mille võiks laiemast energiapoliitika struktuurist välja jätta, mida võiks lihtsustada või ühtlustada või mille võiks ühendada muude aruandluskohustustega?

Eesti toetab energiatõhususega seotud aruandluskohustuste lihtsustamist, ühtlustamist ja paremat integreerimist laiemasse energia- ja kliimapoliitika raamistikku. Tulevikus peaks aruandlus põhinema rohkem ühistel digitaalsetel andmepõhjadelt ja standardiseeritud andmevahetusel, kus sama teavet esitatakse üks kord ning kasutatakse erinevates aruandlus- ja seiresüsteemides.

Eesti peab oluliseks vähendada dubleerivaid aruandlusnõudeid ning tugevdada koostööt energiatõhususe direktiivi, hoonete energiatõhususe direktiivi (EPBD), riikliku energia ja kliimakava (sh. eduaruande), kohaliku kütte- ja jahutusplaneerimise ning muude energia- ja kliimapoliitika raamistikute vahel. Samuti tuleks hinnata, milliseid aruandluskohustusi oleks võimalik lihtsustada või koondada, et vähendada halduskoormust ja parandada aruandluse praktilist väärtust nii ettevõtete, kohalike omavalitsuste kui ka riigi tasandil.

Viimased küsimused

Kas Teil on lisamärkusi mõne aspekti kohta, mida eelmistes küsimustes ei käsitletud?

kuni 1000 tähemärki

Tulevases raamistikus tuleb rohkem arvestada piirkondlike eripäradega, sealhulgas ääre- ja saarepiirkondade kõrgemate kulude, väiksema turumahu ja paindlikumate lahenduste vajadusega.

Eesti peab vajalikuks säilitada energiatõhususe direktiivis kehtivad erandid riigikaitseliste objektide, julgeolekuga seotud taristu ning riigi toimepidevuseks oluliste teenuste suhtes. Energiasäästu-, energiatarbimise vähendamise ja rekonstrueerimiskohustused ei tohi kahjustada riigikaitset, julgeolekut ega elutähtsate teenuste toimepidevust.

Sama põhimõtte peab laienema ka andmekeskustele ja digitaristule, mis toetavad riigi toimimiseks olulisi süsteeme või avalikke teenuseid. Vältida tuleb ebaproportsionaalseid nõudeid, mis võivad mõjutada nende töökindlust, julgeolekut või toimepidevust.

Ühtlasi võite esitada tõendeid või seisukohti käesoleva läbivaatamise kohaldamisalasse kuuluvate teemade kohta.

Lubatud on üksnes pdf,txt,doc,docx,odt,rtf tüüpi failid

Contact

ENER-ENERGY-EFFICIENCY@ec.europa.eu